INSPEKCJA
WETERYNARYJNA
GŁÓWNY LEKARZ WETERYNARII

Warszawa, dnia 15 maja 2024 r.

Pani
Magdalena Biejat
Wicemarszałek Senatu

Nasz znak: BP.053.14.2024 1.EM
Dotyczy sprawy nr: BPS/043-10-181-GLW/24 Pismo z dnia: 24.04.2024 r

Odpowiadając na pismo z 24 kwietnia 2024 r. znak: BPS/043-10-181-GLW/24 dotyczące oświadczenia złożonego przez senator Jolantę Piotrowską podczas 10 posiedzenia Senatu RP w dniu 18 kwietnia 2024 r., Główny Lekarz Weterynarii przekazuje poniżej informacje na podstawie wyjaśnień uzyskanych od Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w zakresie warunków utrzymywania zwierząt na fermie jeleniowatych w Kosewie Górnym.

Ferma jeleniowatych w Kosewie Górnym znajduje się w rejestrze podmiotów nadzorowanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Mrągowie od 8 marca 2010 r. i prowadzona była przez Polską Akademię Nauk Instytut Parazytologii Stacja Badawcza w Kosewie Górnym (WNI 28104803). 10 stycznia 2024 r. do PIW w Mrągowie wpłynęła informacja, że zarządzanie Stacją przejęte zostało przez Polską Akademię Nauk Ogród Botaniczny Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie Stacja Agroekologiczna Kosewo Górne, nr 7, 11-700 Mrągowo (dalej: PAN OB CZRB). Obie jednostki prowadzone są przez PAN. 4 kwietnia br. PAN OB CZRB w Powsinie złożył wniosek o wpisanie do rejestru podmiotów objętych nadzorem PLW. 9 kwietnia br. Instytut Parazytologii PAN złożył wniosek o wykreślenie z rejestru podmiotów nadzorowanych (wykreślenie z rejestru PLW dnia 12 kwietnia br.). 12 kwietnia br. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mrągowie wydał PAN OB CZRB decyzję nadającą weterynaryjny numer identyfikacyjny (28104805) działalności prowadzonej w zakresie chowu lub hodowli zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie.

W dniu 4 kwietnia 2024 r. za pośrednictwem poczty elektronicznej do Warmińsko–Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wpłynęło zawiadomienie złożone przez Panią A W – S o podejrzeniu znęcania się nad zwierzęciem – łanią jelenia, prowadzące do śmierci zwierzęcia. Zgodnie z pismem przekazanym pocztą elektroniczną, sprawa znęcania się nad łanią została zgłoszona w dniu 2 kwietnia br. do Prokuratury Rejonowej w Mrągowie przez panią J Ł , a w dniu 3 kwietnia br. Pani A. W – S przesłała dodatkowo do Prokuratury Rejonowej w Mrągowie „*wezwanie do zabezpieczenia stada*".

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mrągowie przeprowadził w dniu 5 kwietnia 2024 r. kontrolę na fermie jeleniowatych zarządzaną przez PAN OB CZRB w celu weryfikacji przestrzegania przepisów o ochronie zwierząt. W ramach kontroli na miejscu nie stwierdzono naruszeń w powyższym zakresie. Wydano zalecenia dotyczące zaopatrzenia w maty dezynfekcyjne w ilości niezbędnej do zabezpieczenia wejść i wjazdów do gospodarstwa, zakupienia środków dezynfekcyjnych, oznakowania wejścia do budynków, w których utrzymywane są zwierzęta tablicami informacyjnymi: „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony".

Wizytacja ww. fermy przeprowadzona została również przez pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii (WIW) w Olsztynie. W dniu 15 kwietnia br., w obecności pana P K ,

, pana M S -

oraz lek. wet. A Z , w Mrągowie, dokonano analizy warunków weterynaryjnych utrzymywanych zwierząt, dokumentacji prowadzonej przez podmiot oraz weryfikacji zgodności powyższych aspektów z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1966) oraz instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii nr BP.0200.1.2.2024 *w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach z elementami zwalczania chorób zakaźnych*.

Główny Inspektorat Weterynarii ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel.: (22) 623-20-88 fax: (22) 623-14-08 e-mail: wet@wetgiw.gov.pl www.wetgiw.gov.pl

Podczas wizytacji ustalono, że gospodarstwo jest ogrodzone, na bramie wjazdowej umieszczono tablicę informującą o zakazie wstępu osobom nieupoważnionym. Zewnętrzne ogrodzenie w wysokości ponad 2 metrów, w niektórych miejscach zgodnie z deklaracją osób udzielających informacji - 2,5 m. Płoty wydzielające poszczególne kwatery o wysokości ok. 2 – 2,2 m. Teren gospodarstwa o powierzchni ok. 130 ha podzielono na kwatery o różnym metrażu, na których utrzymuje się od kliku do kilkudziesięciu danieli i jeleni z podziałem na gatunki. Poza jeleniami i danielami utrzymywane jest stado owiec, dla których wyodrębniono osobną kwaterę z przynależną owczarnią. Pomiędzy kwaterami wydzielono korytarze umożliwiające dojazd do kwater oraz przepędzenie nimi zwierząt. Nie wszystkie kwatery obsadzone są zwierzętami, co umożliwia ich izolację w razie potrzeby i rotacyjne przepędzanie pomiędzy pastwiskami.

Pastwiska to tereny zielone, w części zadrzewione z podmokłymi, błotnistymi obszarami (babrzyska), co umożliwia zwierzętom kąpiele błotne, a zadrzewienia dają schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Daniele i jelenie utrzymywane są w systemie otwartym, grupowo. Ze względu na braki w dokumentacji przekazanej przez poprzedniego zarządzającego, obecny podmiot dopiero zaplanował przegląd i liczenie stada. Dlatego też podczas kontroli brak było możliwości sprawdzenia prawidłowej obsady zwierząt na 1 ha powierzchni pastwiska. Wskazano jedynie orientacyjną liczbę poszczególnych gatunków na zasiedlonych kwaterach. Zgodnie z deklaracją osób opiekujących się zwierzętami, w poszczególnych wydzielonych kwaterach znajdują się następujące jeleniowate: jeleń biały 9 szt., daniel ok. 300 szt. (w dwóch kwaterach), jeleń sika ok. 60 szt., jeleń europejski ok. 90 szt. (w trzech kwaterach), 1 łoś. Oddzielnie utrzymywane są łanie, byki oraz młodzież. Po przeprowadzeniu inwentaryzacji stada oraz dokładnym przeliczeniu wszystkich sztuk, w przypadku potrzeby, zwierzęta zostaną ulokowane w poszczególnych kwaterach zgodnie z wytycznymi ww. rozporządzenia MRiRW. Zwierzęta mają zapewniony stały dostęp do wody oraz paszy. Paszę, oprócz świeżych roślin/traw dostępnych na pastwiskach, stanowią baloty siana, mieszanka paszowa, niewielkie ilości warzyw, lizawki. Podawana mieszanka paszowa zawiera 80% owsa, 15% innych zbóż, 5% motylkowych i zmagazynowana jest w silosie znajdującym się na terenie gospodarstwa. Mieszanka paszowa rozwożona jest każdego dnia na pastwiska. Baloty słomy, w zależności od potrzeb. Zgodnie z informacją przekazaną przez pana P. K oraz schematem postępowania ze stadem, mieszanka paszowa zadawana jest w ilości: 1 kg/jelenia szlachetnego, 0,5 kg/daniela, 0,8/jelenia sika, do woli siano. Obsługą zwierząt zajmuje się łącznie 5 osób

Główny Inspektorat Weterynarii ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel.: (22) 623-20-88 fax: (22) 623-14-08 e-mail: wet@wetgiw.gov.pl www.wetgiw.gov.pl

(rotacyjnie po 2-3 dziennie w dni robocze, w sobotę i niedzielę pełnione są dyżury). Pracownicy przed rozpoczęciem obsługi zwierząt przebierają się w ubrania robocze i objeżdżają zasiedlone kwatery, zadając zwierzętom paszę oraz siano i uzupełniają/wymieniają wodę. Postępowania ze stadem zawarto w Schemacie postępowania ze stadem przejętym przez PAN OB CZRB w Powsinie. Na terenie gospodarstwa zlokalizowane są dwie odłownie. Stwierdzono, że konstrukcja wnętrza odłowni zapewnia bezpieczeństwo zwierząt oraz pracowników obsługi. Kontrolujący wraz z osobami udzielającymi wyjaśnień dokonali przeglądu wszystkich stad. W przypadku części zwierząt można było obejrzeć je z bliska, bowiem podchodziły do świeżo wyłożonej paszy. Nie stwierdzono sztuk wychudzonych, zaniedbanych. Część zwierząt posiadała ubytki w sierści, co spowodowane jest porą roku właściwą dla linienia.

Okazano preparaty dezynfekcyjne oraz maty dezynfekcyjne, które zostaną wyłożone przy wjeździe do gospodarstwa jako przedłużenie niecki.

Opieka lekarsko-weterynaryjna w 2022 i 2023 r. związana była z leczeniem robaczycy u pojedynczych sztuk (łącznie 8 kart leczenia). Po przejęciu zarządzania Stacją przez PAN OB CZRB, od grudnia 2023 r. padły 4 daniele (2 padłe – przyczyna upadku nieznana, 1 zabity przez spadającą gałąź, 1 w wyniku wtargnięcia na ogrodzenie). Zwłoki zostały odebrane przez firmę A F . Okazano dokumenty handlowe potwierdzające odbiór zwłok. Ponadto, odstrzelono 2 łanie – jedna (jeleń sika) w związku z poranieniem się, druga – złamanie nogi. Po odstrzale tusze przeznaczono na użytek własny. Konieczność przeprowadzenia odstrzału konsultowana była na miejscu z lekarzem weterynarii.

W związku z trwającym postępowaniem prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Mrągowie i zabezpieczeniem dowodów, do dnia kontroli, zwłoki łani nie były zutylizowane i przechowywane były na terenie gospodarstwa w pomieszczeniu schłodzonym do temperatury 4 ^{0}C.

Ponadto, w serwisie internetowym YouTube zostało zamieszczone przez pana M B nagranie, w którym autor filmuje padłego, rozkładającego się byka łosia. Na terenie gospodarstwa wydzielono 10 hektarową kwaterę, cechująca się terenami częściowo bagnistymi, zadrzewionymi, na której przebywały dwa łosie – samica i samiec. Ze względu na niebezpieczeństwo ze strony tych zwierząt, pracownicy wchodzą na teren kwatery tylko w celu zadania paszy. Codzienna dawka to 3,5 kg mieszanki paszowej wykładanej w dwóch paśnikach, aby dostęp do niej był bezkonkurencyjny. Oprócz podawanej mieszanki, łosie miały dostęp do gałęzi, części zielonych pastwiska. Ten system żywienia funkcjonował

Główny Inspektorat Weterynarii ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel.: (22) 623-20-88 fax: (22) 623-14-08 e-mail: wet@wetgiw.gov.pl www.wetgiw.gov.pl

od 3,5 miesiąca. Z informacji uzyskanych od pana P. K wynika, że łosie nie były widywane codziennie, czasem nie pojawiały się przez ok. tydzień lub pojawiał się tylko jeden osobnik. Z tego względu brak obecności samca nie wzbudził podejrzeń.

W dniach 20 - 21 kwietnia 2024 r. przeprowadzono przegląd weterynaryjny zwierząt w Kosewie Górnym. Przegląd przeprowadzony został przez prof. R Z -

prof. M K - pracownika naukowego ,

, M

S - . W toku przeglądu weterynaryjnego ustalono, że zwierzęta są w dobrej kondycji, a ich dobrostan jest zachowany. Procedury dotyczące żywienia są prawidłowe. Przyjęte zasady dotyczące ograniczenia kontaktu ze zwierzętami w trakcie karmienia są poprawne i mają na celu zmniejszenie stresu u zwierząt żyjących w warunkach półnaturalnych. Pobrano próbki krwi i odchodów oraz wymazy z nosa od 10% populacji danieli oraz owiec w celu wykrycia potencjalnych chorób. Odstąpiono od pobrania krwi i wymazów od jeleni ze względu na odrastające poroże pokryte scypułem u byków. Pobrano próbki świeżego kału z różnych kwater, w celu identyfikacji potencjalnych pasożytów. Wykazano, że kondycja zwierząt jest dobra, o czym świadczy m. in. szybka zmiana sierści zimowej na letnią oraz poroże odrastające bykom. Zabiegi profilaktyczne lub leczenie zostanie ustalone po otrzymaniu wyników badania krwi i kału.

Podczas kontroli Powiatowy Lekarz Weterynarii w Mrągowie oraz kontrolujące z WIW w Olsztynie nie stwierdzili naruszeń przestrzegania przepisów o ochronie zwierząt w ww. gospodarstwie. PLW w Mrągowie, jak i W-MWLW, nie otrzymywali wcześniej informacji o niewłaściwym traktowaniu jeleniowatych na fermie w Kosewie Górnym, zarówno jeżeli chodzi o utrzymanie, jak i żywienie. Niemniej jednak, w związku z brakiem na fermie dokumentacji dotyczącej prowadzonej profilaktyki przeciwpasożytniczej, monitorowana będzie na bieżąco sytuacja w ww. gospodarstwie w szczególności w zakresie wyników badań próbek pobranych podczas przeglądu stada przeprowadzonego w dniach 20-21 kwietnia br. i wynikających z tego kolejnych działań podjętych przez zarządzającego fermą. Ponadto, po przeprowadzeniu przez zarządzających inwentaryzacji stada oraz dokładnym

Główny Inspektorat Weterynarii ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel.: (22) 623-20-88 fax: (22) 623-14-08 e-mail: wet@wetgiw.gov.pl www.wetgiw.gov.pl

przeliczeniu wszystkich sztuk skontrolowana zostanie obsada przypadająca na 1ha powierzchni pastwiska.

Ponadto, informuję, że ostatnia sprzedaż zwierząt odbyła się w lutym 2023 r., w skład przesyłki wchodziło 5 szt. jeleni transportowanych do Czech.

Z up. GLW
Jakub Kubacki
/podpisano elektronicznie/

Główny Inspektorat Weterynarii ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel.: (22) 623-20-88 fax: (22) 623-14-08 e-mail: wet@wetgiw.gov.pl www.wetgiw.gov.pl